

Kistelek jelene és jövője

Ahhoz, hogy a nagyközség jelentőségét felfogjuk, elegendő, ha a megye térképére pillantunk. Kistelek a Szeged—Budapest vasútvonal és az E—5-ös főközlekedési út mentén fekszik. Félúton Szeged és Kiskunfélegyháza között. Távolasága a várostól eleve szinte predestinálja arra, hogy a vidék egyik központja legyen. Vonzáskörzettel máris rendelkezik, ezt jól mutatják a község kereskedelmi forgalmára vonatkozó adatok. Hiszen a forgalom jóval nagyobb Kisteleken, mint más községekben. Tehát Kistelek máris a bevásárló centrum helyzetét tölti be. Am a fejlődés és a jövő korántsem mentes a gondoktól, zavaró tényezőktől.

Elgondolkodtató például a lakosság számának alakulása. Ha lassan is, de állandóan csökken az ott lakók száma, 1949 óta. Főként a fiatalok, a 15 éven aluliak vannak egyre kevesebben. Tehát nemcsak az elvándorlás, hanem a születések számának negatív alakulása is gondot okoz a község jövője szempontjából. A népesség ilyen alakulásában nyilván közrejátszik a munkalehetőségek helyzete s. Az ipar fejletlen, a keresők 45—50 százaléka a mezőgazdaságban dolgozik. Sokan keresnek máshol — többnyire Szegeden — munkát. Főként a nők elhelyezkedése nehéz. A munkaképes korúak közül több százan nem dolgoznak. Természetesen az is megeshet, hogy többségüknek nem is áll szándékában elhelyezkednie. Ettől függetlenül azonban a megye és a község fejlesztési elképzeléseiben egyaránt szerepel ipar telepítése Kistelekre. Részt az, hogy a munkavállalóknak lehetősége lehetősége legyen választani a munkahelyek között, részt pedig a község általános fejlesztése miatt. Az ipar telepítéshez természetesen a községnek is segítséget kell majd nyújtania. Ezáltal azt is el lehet érni, hogy a népesedés mostani negatív tendenciája visszajárja forduljon.

A község jövőjét természetesen nemcsak az ipar fejlesztése és telepítése határozza meg. Abban, hogy megfelelhesen a helyzetéből következő feladatoknak, tehát központja legyen a szegedi vonzáskörzettől északra levő területeknek, ahhoz kommunális, szociális és kulturális változásoknak is be kell következnie.

feltételei közé illeszkedik. Más szóval, így érvényesül a népgazdasági tervet meghatározó szerepe a gazdasági folyamatokban, iránymutatása a szövetkezeti tervezésre és cselekvésre.

Az utóbbi években lényegesen megváltoztak a szövetkezetek gazdálkodását befolyásoló külső feltételek. Átalakult az irányítás, a tervezés, a szabályozó rendszer. Javultak az önálló vállalati gazdálkodás feltételei. De ami legalább annyira fontos: a szövetkezetek belső élete is sokat fejlődött. Szinte észre se vettük, egy új irányító apparátus nőtt fel, szakmunkások ezrei, akik a legkorszerűbb technikát alkalmazva, együtt formálódtak a nagyüzemekkel.

Mindez nem jelenti azt, hogy a szövetkezetek belső ellenőrzése tökéletes. Sőt napjaink egyik legnagyobb gondja, problémája a belső ellenőrzést fejleszteni, belső revizorokat alkalmazni. A mezőgazdasági termelőszövetkezetekben, a kisipari szövetkezetekben, a MESZÖV-ök mellett, illetve a területi szövetségeknél már mindenütt létesült revizori iroda, s ezeket a szövetkezetek tartják fenn. Kormányhatározat írja elő, hogy a revizori irodák szakértőinek írásba

A negyedik ötéves terv időszakára szóló fejlesztési elképzelések lényegében megfelelnek e célnak. Sokat javulnak például a szolgáltatások, a Volán által építendő autószer vízzel, a Gelka szolgáltatóházzal, melyek építését a községi tanács is támogatja a fejlesztési alapelől.

A kereskedelem forgalma Kisteleken a legnagyobb a nagyközségek között. Az egy lakosra jutó forgalom tavaly majdnem 12 ezer forint volt, míg a nagyközségek átlaga mintegy 6 és fél ezer forint. A magas forgalom arról vall, hogy Kistelek máris valamiféle bevásárlási centrumként szolgál a környékbelieknek. Ennek megfelelően a tavaly megnyílt ABC-áruház mellett az idén működni kezd az áfész új gyümölcs-zöldség boltja. Megkezdődött egy műszaki áruház építése is. Az ötéves tervben készül el a vendéglátó kombinát.

A tervekben fontos szerep jut a kommunális ellátottság javításának. Az elmúlt ötéves tervben 48 kilométer vízvezeték építettek a községben, 1968—70-ben 2,5 kilométer csatornát fektettek le. Jelentős változásokat hozhat Kistelek életében, ha sikerül bevezetni a gázt. Erre is megvan a lehetőség, ha elegendő háztartási igényli, kapcsolódna be a gázszolgáltatásba. Mde az azért is fontos feladatnak tűnik, hiszen az ipar így könnyebben fejlődne, inkább hajlandó lenne a községbe települni, ha a gazdaságos fűtőanyag a helyzínben rendelkezésére állna.

A művelődésügy terén a legtöbb gondot a bölcsődei és az óvodai férőhelyek kis száma okozza. A községi tanács vezetői főként a bölcsőde gondokon szeretnének mielőbb segíteni. A negyedik ötéves terv időszakára szóló fejlesztési elképzelések közt szerepel bölcsődei és

óvodai férőhelyek számának növelése is. Különösen jelentős a tervezett diákotthon megépítése, hiszen jól szolgálná a község egyik célját azzal, hogy otthon adna a környék iskolás gyermekeinek. Itt kell említeni az új művelődési otthon terveit, amely a tervidőszak végére készülne el. Javítani kívánják az egészségügyi ellátás helyzetét is.

Az említett tervek természetesen csak a legfontosabb célokat ölelik fel. Az összeg ezek alapján jónak látszik. Am az elgondolkodtató, hogy a község fejlődése nem minden esetben volt zavartalan, néha hiányzott a kellő átgondoltság. Kisteleknek például nincs távlati fejlesztési terve, amelyre pedig égető szükség lenne. Hiszen a község céljai megvalósításához világosak, lehetőségei adódtak. Vagyis megvan minden eshetősége, hogy várossá váljon, hogy központja legyen a Szegedtől északra, a megyehatár felé eső területeknek. Ezt a célt viszont csak átgondolt és rendszerbe foglalt fejlesztéssel lehet elérni. Tehát szükség lenne egy átfogó távlati fejlesztési tervre. És nemcsak tervre. Arra is, hogy a község, az ott lakók a saját és gyermekeik érdekében többet vállaljanak és tegyenek Kistelek érdekében. Hiszen a fejlődés eredményei jórészt rajtuk múlnak, mint ahogyan őket is szolgálják majd. Végül soron ezt állapította meg a Csongrád megyei tanács végrehajtó bizottsága is tegnapi ülésén, melyen a községi tanács végrehajtó bizottságának beszámolója alapján tárgyalta Kistelek jelenét, jövőjét és a községi tanács vb munkáját. A vb határozatot hozott; egy háromtagú bizottságot bízott meg azzal, hogy a következő ülésre a vita alapján dolgozzon ki határozati javaslatot a tárgyalási kérdésekről.

Nemzetközi szövetkezettudományi tanácskozás

Nyers Rezső, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára nyitotta meg kedden a szocialista országok II. nemzetközi szövetkezettudományi konferenciáját. A konferencia fő témája a mezőgazdaság és a szövetkezés, feladata pedig a szocialista országok gyakorlati tapasztala-

inak elméleti általánosítása. A napirenden a vitaindító előadásokon kívül azok az írásbeli szövetkezeti-elméleti tanulmányok is szerepelnek, amelyeket bolgár, csehszlovák, lengyel, jugoszláv és magyar tudományos kutatók, szakemberek készítettek, kifejezetten erre az alkalomra.

foglalt megállapításait a szövetkezet felügyelő bizottsága, valamint a vezetőség 30 napon belül köteles megtárgyalni, és az intézkedéseket megtenni. Ezeket a legközelebbi közgyűlés elé kell terjeszteni.

A szövetkezetek életében jelentős szerepet töltenek be a nők. Nemcsak a termelésben, hanem a társadalmi életben is. Jellemző, hogy a közös gazdaságok tagságának 38 százalékát teszik ki, ugyanakkor a tényleges munkát végzőknek mintegy 70 százalékát. Ez egyben azt is megköveteli, hogy a közös gazdaságok vezetésében egyre nagyobb szerepet kapjanak. Az utóbbi időben segített a helyzeten, hogy valamennyi termelőszövetkezetben nőbizottságokat választottak, amelyeknek feladata, hogy a nők termelésben betöltött szerepüknek megfelelően vegyenek részt a vezetésben.

A szövetkezeti mozgalomnak ma már olyan klasszikus hagyományai vannak, mint a kölcsönös segítség és önségélyezés elve. Igazán humánus elv. Megfelelő helyet kapott ez a szövetkezeti törvényben is. A szövetkezetek egymás közötti kölcsönös támogatása nem új dolog, de csak mostanára alakultak ki azok a for-

mák, amelyekben legjobban érvényesülnek.

A magyar szövetkezetek olyan kollektív vállalatok, amelyekben a tagok közvetlen tulajdonosai is gazdaságuknak. Leglényegesebb vonásuk a demokratikus önkormányzás. A belső irányításban érvényesül a taggyenlőség, s a vezetésben a testületi és az egyezményi vezetés ötvözete. A szövetkezeti élet és gazdálkodás fejlődésének, valamint a szövetkezeti demokráciának meghatározója, hogy milyen a választott vezetőség, és hogyan működik. A különféle bizottságok igen fontos szerepet töltenek be. Készségtelen, a jó közgazdasági tényezők, a termelőeszközök folyamatos megújulása nélkülözhetetlen a valamire való gazdálkodásban. Am az is igaz, a jó közérzet, a kiteljesedő szövetkezeti demokrácia legalább ennyire fontos, elengedhetetlen.

A szövetkezeti élet, mozgalom hiteles dokumentumait teremtette meg a szövetkezeti törvény. Az alkotmányát. Am nélkül nem lehet tovább haladni, amit naponta szolgálunk, gyarapítunk és formálnunk kell. Jó munkával, tisztességes, emberi magatartással.

Sz. Lukács Imre

Vérvám

A fehér Polski-FIAT kerékei alatt vadul rohan az út. Három fiatalember ül benne. A kocsit a papáé. Tőle csaklították el egy kis délutáni furikázásra. Vadonatúj az autó, jó az út is, az 5-ös. Szép az idő, csupa öröm a száguldás. 130 körül táncol a sebességmérő mutatója. Kanyar jön, egy kamion „cammog” ott vagy 90-nel. — Né, a teknőc! No, ezt kényelmesen lehúzzuk, srácok. Gázt sem kell többet adni. Mint fehér nyíl vágódik át a kocsit a bal oldalra, rohan el a kamion mellett, mintha az csak állna. A szembejövő motoros lassan ballag az úton. látja a fehér villámot kibukni a kamion mögül, félrelépett a motort. Csellengve, valahogy talpon maradván megáll a padkán, amikor elvillan mellette a kocsit.

A SZÁMOK

Szerencséje volt a motorosnak, lassan ment, és lefutott a padkára. Életben maradt. A három fiatalember pillanatnyi szívizomritmusa az izgalom, a veszély érzetének löbbörzését röhgéssel oldja fel. Természetes a reakció.

Ezúttal a szerencse lépett közbe. Más tényezővel aligha számolhattak felelőtlen hőseink. Csak a véletlenre adtak, pedig ők is tudják, Fortuna csak olykor kegyes.

A jelentés, melyet a Csongrád megyei Rendőr-főkapitányságon állítottak össze, csak néhány gépelt lap. Szürke betűk, minden benyúl. A halottak, a súlyos sebesültek, akik hetekre kiesnek a munkából, vagy éppen örök életükre viselik a baleset nyomát. A számok sokat mondanak, és mégis keveset. Elmondják: tavaly 1731 baleset volt a megyében, idén az első fél évben 484. Tavaly 72 volt halál, most fél év alatt 25. Súlyos sérüléssel 417 végző-

dott tavaly, az idén fél év alatt 148. Sérüléssel vagy halállal végződött 1970 első fél évében 379, az idén 354. Az anyagi kár tavaly majdnem négy és fél millió forintot tett ki, az idén fél esztendő alatt két millió forint volt.

Statisztika. Számok, adatok, szürke sorok a papíron. De beszédek. Elmondják: tavaly 72 balesetet okozott műszaki hiba, az idén fél év alatt csak 13-at. A többinek oka: emberi ok.

BIZONYTALANSÁG

A jelentés a legtöbb balesetet előidéző okról, a gyorsajtásról — nem a KRESZ-ben meghatározott kilométeres sebességhatárok túllépése jelenti, hanem az olyan gondatlan magatartás, amikor a járművezető a sebességet nem a látási-, forgalmi- és útviszonyoknak megfelelően választja meg. E szabályszegek leggyakoribb elkövetői a motorkerékpárosok és a személygépkocsi-vezetők.

Bizonytalanság, az idegek játéka. A közlekedésnek, a forgalomnak állandóan változó dinamizmusára, mindig új helyzeteire másodpercenként új reakciókkal kell válaszolnia az idegrendszernek. Sok a bizonytalansági tényező. Amikor valami kimarad, egy észlelés, egy változást nem vesz észre a vezető, már ott a lehetőség, a bajra, a halálra vagy súlyos sebekre.

Sok, rengeteg a bizonytalansági tényező az emberben. Szerencsére, ahhoz, hogy baj legyen belőle. kritikus helyzetre is szükség van. Így a pillanatnyi kihagyásoknak csak ritkán eredménye baleset. És ez ellen nem is lehet sokat tenni. Az ember idegrendszerének vannak határai. A fokozott figyelem ugyan sokat segíthet, de a bizonytalansággal akkor is számolni kell. Szerencsére ilyesemből ritkán lesz baj. Ezeket az eseteket szokták a gondatlan vezetés kategóriájába sorolni a balesetek okainál.

TANULSÁGOK

Az 5-ösön a nyári csúcsforgalomban hosszú autósor tart Pest felé. Úgy 70—80 körül mehetnek, a sor addig nyúlik, ameddig a szem

lát. Előzni reménytelen, aki kiugrik a sorból, nem jut vissza a jobb oldalra, esetleg csak kilométerekkel arrébb. Egyszer csak feltűnik egy Mercedes a sor mellett. Velük egy irányban, a bal oldalon ballag komótosan vagy 100—120-szal. Viszszemenni ő sem tud. Nem is lassít, amikor egy szembejövő motoros az árokban áll meg miatta. Megy tovább a bal oldalon.

Most is elmaradt a baleset. Szerencsére egyenes volt az út, a motoros látta, le kell szaladnia az útról. A Mercedes vezetője? Ő úgy gondolkodhatott: egy élettem, egy halálom, majd csak lesz valahogy.

Ők nem tanultak semmit. Mint ahogyan azok sem, akik sok-sok szerencsétlenséget okoznak gyorsajtással, szabálytalan előzéssel és kanyarodással, azzal, hogy nem adják meg a másíknak kijáró elsőbbséget. Szerencsére sokan tanultak mások karából.

Nemcsak a tanulságot vonják le sokan, hanem tanulnak is. Az általános iskolákban 21 ezer tanuló ismerkedik szervezettel a KRESZ-szel. Ha nőtt is a gyereket ért balesetek száma, maguk a gyerekek kevesebbszer okoztak bajt önmaguknak. És általában jóval kevesebb balesetet okoztak az idén a gyalogosok, mint tavaly. Úgy tűnik, ők tanultak, felfogták, most már nem konfliktus járnak az úttesten. Csak a kerékpárosok nem tanultak még. Az okok között, második helyen áll a statisztikában a szabálytalan kanyarodás. „Szinte kizárólagos elkövetői a kerékpárosok” — írja rólok a jelentés.

Nekik, úgy látszik, nem drága saját életük. Mint ahogy sokaknak nem az. De az adatok — évek óta először — végre csökkenésről szólnak. Lehet, hogy észbe kaptak az emberek, hogy kevesebb lesz végre a felelőtlen száguldózó, hogy az utakon szedett rendszeres vérvám végre, végre talán csökkenni fog. Mert ez az embereknek múlik. Azon, hogy tudják, nincs csúfabb látvány egy összetört, összepréselt autónál, melyben a vezetőből és az utasokból csak összetört roncs marad.

Szávay István

Szíriai szakszervezeti küldöttség látogatása Szegeden

A hazánkban tartózkodó háromtagú szíriai szakszervezeti küldöttség tegnap délelőtt a Szegedi Konzervgyárlátogatott Modhi Alfawinak, a Szír Elelmezésügyi Dolgozók Szakszervezete elnökének vezetésével. A vendégek az élelmiszeripar dolgozóinak élet- és munkakörülményeivel ismerkedtek, és tájékozódottak a szakszervezet üzemén belüli munkájáról. Délelőtt üzemlátogatás szerepelt programjukban, délután fél 3-kor pedig barátságos nagygyűlésen találkoztak az üzem dolgozóival. Dr.

Ábrahám Antalné, a konzervgyár igazgatója üdvözölte a vendégeket, és a nagygyűlés résztvevőit, beszédet Csikós Mihály, az ÉDOSZ megyei bizottságának titkára mondott. Fölszólalt az üze- mi gyűlésen Modhi Alfawi, a küldöttség vezetője is.

A szíriai szakszervezeti küldöttség csütörtöki tartózkodik városunkban. Ma szerdán városnézés után a Tejipari Vállalat új üzemébe látogatnak, csütörtöki programjukban pedig a szalámigyár megtekintése szerepel.